

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 104/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného SVITOK a spol., s. r. o., Tomášikova 23/C, Bratislava, za ktorú koná advokát Mgr. Peter Svitok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“),

vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014, ktorou žiada vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa podľa článku 35 ods. 1, článku 46 ods. 1, článku 46 ods. 3 a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6 Sžo/40/2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/40/2013 zo dňa 30. 07. 2014 porušené.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/40/2013 zo dňa 30. 07. 2014 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, a to dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti sťažovateľa a k nej pripojených príloh, sťažovateľ bol ako navrhovateľ účastníkom konania vedeného Krajským súdom v Nitre (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 19 Sp 16/2013, v ktorom sa domáhal preskúmania rozhodnutia predsedníctva Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „odporkyňa“) č. 984/8 z 12. mája 2008, ktorým ho nezapísala do zoznamu advokátskych koncipientov z dôvodu, že podľa § 3 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) nespĺňal podmienku bezúhonnosti, pretože sa v minulosti dopustil trestného činu, ktorý aj s prihliadnutím na okolnosti, za akých bol spáchaný, spochybňuje, že bude v budúcnosti čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“).

Krajský súd rozsudkom č. k. 19 Sp 16/2013-191 z 26. apríla 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. a) a § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zrušil opravným prostriedkom

sťažovateľa napadnuté rozhodnutie odporkyne, vychádzajúc z toho, že odporkyňa nesprávne aplikovala ustanovenie § 3 ods. 4 zákona o advokácii a nesprávne právne posúdila podmienku bezúhonnosti, hoci zapísanie sťažovateľa do zoznamu advokátskych koncipientov nie je právne nárokovateľné, a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa nezákonne nepovažovala sťažovateľa podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii za bezúhonného na účely tohto zákona napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5 T 16/01 bol sťažovateľ síce uznaný vinným zo spáchania trestného činu, avšak podľa § 24 ods. 1 písm. a) vtedy platného Trestného zákona Okresný súd Nitra upustil od jeho potrestania.

Proti rozsudku krajského súdu č. k. 19 Sp 16/2013-191 z 26. apríla 2013 podala odvolanie odporkyňa a navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie potvrdil. Poukázala na závery súdnej praxe k výkladu § 3 ods. 4 zákona o advokácii, a to na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 6/2011 (z ktorého vyplýva, že na posúdenie nesplnenia podmienky bezúhonnosti podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii postačuje preukázateľné spochybnenie čestného a svedomitého plnenia povinnosti advokáta, neobmedzuje sa teda iba na negatívny výpis z registra trestov ako u väčšiny iných zamestnaní, resp. povolání) a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 S 125/2010 (podľa ktorého pri posudzovaní bezúhonnosti osoby, ktorá má byť zapísaná do zoznamu advokátskych koncipientov, nesmú vzniknúť žiadne pochybnosti o tom, či v budúcnosti bude táto osoba schopná dodržiavať pravidlá požadované pri výkone koncipientskej praxe a následne pri výkone advokácie). Preto je podľa názoru odporkyne zrejmé, že postupovala správne, ak po oboznámení sa s charakterom trestnej činnosti sťažovateľa mala preukázateľne spochybnené, že sťažovateľ bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokátskeho koncipienta, a preto obligatórnu podmienku ustanovenú v § 62 os. 1 písm. c) zákona o advokácii – bezúhonnosť toho, kto má byť zapísaný do zoznamu advokátskych koncipientov, nemohla považovať za splnenú.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil. Podľa názoru najvyššieho súdu správanie navrhovateľa, ktoré zadalo príčinu negatívneho rozhodnutia odporkyne

o jeho žiadosti o zápis do zoznamu advokátskych koncipientov, jednoznačne spochybňuje, že by v budúcnosti čestne a svedomito plnil povinnosti advokáta.

Rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 nadobudol právoplatnosť 2. septembra 2014.

Sťažovateľ sťažnosť doručení ústavnému súdu na porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na slobodnú voľbu povolania a podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 odôvodnil tým, že rozhodnutie najvyššieho súdu je arbitrárne a založené na nesprávnej aplikácii ustanovení zákona o advokácii o bezúhonnosti a spôsobuje, že sťažovateľovi bolo znemožnené vykonávať prácu advokátskeho koncipienta, a tým aj povolanie advokáta. Nesprávna aplikácia § 3 ods. 4 zákona o advokácii je daná tým, že pri systematickom výklade tohto ustanovenia môžu byť dôvodmi preukázateľne spochybňujúcimi, že žiadateľ o zápis do zoznamu koncipientov bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta, iba iné okolnosti, než sú tie, ktoré sa berú do úvahy pri posudzovaní bezúhonnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii. Sťažovateľ je nepochybne podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii bezúhonný, pretože hoci sa dopustil úmyselného trestného činu, bolo od jeho potrestania upustené, v dôsledku čoho sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Pokiaľ teda pri posúdení bezúhonnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii odsúdenie sťažovateľa za úmyselný trestný čin nevedlo k záveru o tom, že sťažovateľ bezúhonným nie je, nemohla rovnaká okolnosť byť zohľadnená aj pri posudzovaní bezúhonnosti podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii, a to s opačným záverom. Tomuto výkladu ustanovenia § 3 ods. 4 zákona o advokácii nasvedčuje aj priebeh legislatívneho procesu, v ktorom po vrátení zákona prezidentom bolo do ustanovenia § 3 ods. 4 zákona o advokácii doplnené slovo „ani“ vo vzťahu k posudzovaniu bezúhonnosti podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii. Okolnosťami preukázateľne spochybňujúcimi, že žiadateľ o zápis do zoznamu koncipientov bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta, môže byť potom teda napríklad problematický spôsob života alebo porušenie iných predpisov ako predpisov trestného práva. Navyše pri zahladenom odsúdení musí platiť, že voči takejto osobe nemožno vyvodzovať pre takéto odsúdenie nijaké zákonné následky. Sťažovateľ

zdôraznil aj to, že s ohľadom na § 62 ods. 1 zákona o advokácii odporkyňa jej povinná vykonať zápis do zoznamu koncipientov osoby, ktorá splní tam uvedené predpoklady, a sťažovateľ mal teda právny nárok na to, aby bol do zoznamu advokátskych koncipientov zapísaný. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol i to, že sa nemohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, avšak tento svoj názor bližšie neodôvodnil.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa na porušenie jeho práv rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 je jeho presvedčenie o nesprávnom právnom posúdení veci najvyšším súdom spočívajúce v tvrdenom ústavne nekonformnom výklade ustanovenia § 3 ods. 4 zákona o advokácii. Táto ústavná nekonformnosť má spočívať v tom, že najvyšší súd sa stotožnil s právnym posúdením veci odporkyňou a aj on považoval zahladené odsúdenie sťažovateľa za okolnosť, ktorú je na mieste zohľadňovať pri posudzovaní otázky, či je u žiadateľa o zápis do zoznamu advokátskych koncipientov preukázateľne spochybnené, že žiadateľ bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta. Podľa názoru sťažovateľa zahladené odsúdenie žiadateľa o zápis do zoznamu advokátskych koncipientov možno zohľadňovať iba pri posudzovaní bezúhonnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii. Týmto nesprávnym právnym posúdením veci najvyšším súdom malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces a v konečnom dôsledku tým aj k porušeniu čl. 35 ods. 1 ústavy, pretože sťažovateľovi bolo takto znemožnené vykonávať nielen prácu advokátskeho koncipienta, ale i povolanie advokáta.

Najvyšší súd rozsudok sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014 odôvodnil takto:

«Z obsahu predloženého administratívneho spisu, ako aj z výsledkov doterajšieho priebehu konania odvolací súd zistil, že Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory rozhodlo o nezapísaní navrhovateľa do zoznamu advokátskych koncipientov, keďže podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii nespĺňal podmienku bezúhonnosti, pretože sa v minulosti dopustil trestného činu, ktorý aj s prihliadnutím na okolnosti, za akých bol spáchaný spochybňuje, že bude v budúcnosti čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta. S uvedeným sa krajský súd nestotožnil a dospel k záveru, že odporca vec nesprávne právne posúdil, nakoľko navrhovateľ spĺňal podmienky bezúhonnosti stanovené v § 3 ods. 3 zákona o advokácii. ...

Spornou medzi účastníkmi konania vyvstala právna otázka, či odporkyňa, s prihliadnutím na druh a charakter trestného činu, ktorého sa dňa 7.9.1998 dopustil navrhovateľ, nespadájúceho do skupiny trestných činov taxatívne vymedzených v ustanovení § 3 ods. 3 zákona o advokácii [obzvlášť závažný zločin, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin prijímania úplatku, trestný čin podplácania a trestný čin

nepriamej korupcie (resp. podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2005 obzvlášť závažný úmyselný trestný čin, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody, trestný čin podplácania a trestný čin nepriamej korupcie)], ktoré bránia vysloveniu bezúhonnosti advokáta, resp. advokátskeho koncipienta aj v prípade, pokiaľ bolo odsúdenie za takýto trestný čin zahladené alebo na ktorého sa hľadí, ako keby nebol za takýto trestný čin odsúdený podľa osobitného predpisu (Trestného zákona) bola legitímna označiť navrhovateľa, na účely zápisu do zoznamu advokátskych koncipientov, za žiadateľa nespĺňajúceho podmienku bezúhonnosti v súlade s ustanovením § 3 ods. 4 zákona o advokácii účinného v čase vydania rozhodnutia.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že požiadavka bezúhonnosti je jednou z podmienok zápisu žiadateľa do zoznamu advokátov, resp. advokátskych koncipientov vedeného komorou. Bezúhonnosť osoby bola v súlade v § 3 ods. 3 a 4 zákona o advokácii účinného v čase vydania rozhodnutia posudzovaná na základe jej negatívneho vymedzenia a bola rozdelená do dvoch stupňov.

Prvým je právo a povinnosť komory skúmať na základe odpisu z registra trestov, či žiadateľ o zápis do zoznamu advokátov, resp. advokátskych koncipientov nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin. Ak áno, skúma, či bolo odsúdenie za taký trestný čin zahladené alebo sa na žiadateľa hľadí, ako keby nebol za taký trestný čin odsúdený. Výnimku predstavujú trestné činy taxatívne vymenované v § 3 ods. 3 zákona o advokácii, kedy komora aj pri zistení, že odsúdenie za taký trestný čin bolo zahladené, resp. sa na žiadateľa hľadí, ako keby nebol za taký trestný čin odsúdený, je povinná zamietnuť žiadosť o zápis do zoznamu advokátov resp. advokátskych koncipientov.

Druhým stupňom, ktorým zákon o advokácii účinný v čase vydania rozhodnutia a v podstate až do 1.1.2013, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 335/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, rozširoval negatívne vymedzenie bezúhonnosti, predstavovala a v súčasnosti aj predstavuje, avšak pod označením „spolahlivosť“, požiadavka, že správanie žiadateľa nezakladá pochybnosť, že bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta. Táto požiadavka ide nad rozsah

správania zakladajúceho trestnú zodpovednosť osoby za úmyselný trestný čin. Zahŕňa v sebe teda právo a povinnosť komory brať do úvahy nedbanlivostné trestné činy, priestupky, ale aj ďalšie aspekty správania žiadateľa, ktoré nie sú ani priestupkom, ani trestným činom. V rámci tejto činnosti komora prihliada na všetky okolnosti skutkov, ktoré berie do úvahy, avšak, samozrejme, nie je oprávnená sama urobiť záver o tom, či bol spáchaný trestný čin alebo iný delikt s výnimkou deliktov postihovaných v zmysle zákona o advokácii ako disciplinárne previnenie.

Iným správaním, na základe ktorého sa posudzovala tzv. spoločenská bezúhonnosť v zmysle § 3 ods. 4 zákona o advokácii účinného v čase vydania rozhodnutia a v súčasnosti tzv. spoľahlivosť, sa rozumie aj povaha trestnej činnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii v prípade, že naň komora s ohľadom na zahladenie, resp. zákonnú požiadavku hľadieť na žiadateľa, ako keby nebol za taký trestný čin odsúdený, nebude prihliadať. Pod povahou trestnej činnosti sa rozumie napríklad právna kvalifikácia skutku, čas, kedy bol spáchaný, uložený trest atď. Stačí pritom, aby správanie žiadateľa zakladalo pochybnosť o jeho tom, že bude čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta (bližšie pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/29/2012 z 29.10.2012).

Navrhovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/16/01 z 1.2.2002 uznaný za vinného pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31.12.2005 na tom skutkovom základe, že dňa 7.9.1998 v ■■■■ uzatvoril po zaplatení poplatku vo výške 152,09 € (4.582,-Sk) s ■■■■ ■■■■ Slovenská agentúra pre pomoc a podporu ■■■■ pracovnú zmluvu, ktorou bol založený fiktívny pracovný pomer na dobu určitú v trvaní 5-tich dní od 7.9.1998 do 11.9.1998, pričom takto konal spoločne s ■■■■, v úmysle uviesť do omylu Okresný úrad práce v ■■■■, aby tento ■■■■ priznal podporu v nezamestnanosti, na ktorú za iných okolností nemal nárok, Okresný úrad práce v ■■■■ ho následne po skončení pracovného pomeru a predložení príslušných dokladov zaradil do evidencie nezamestnaných a priznal mu podporu v nezamestnanosti, pričom za obdobie od 12.9.1998 do 11.3.1999 mu vyplatil podporu v nezamestnanosti vo výške 1075,48 € (32.400 Sk) a uhradil odvody do fondov vo výške 247,13 € (7.445 Sk), čím spôsobil Okresnému úradu práce v ■■■■ celkovú škodu vo výške 13226,61 € (39.845 Sk). Podľa § 24 ods. 1 písm.

a) *Trestného zákona účinného do 31.12.2005 súd upustil od potrestania obžalovaného majúc za to, že ak vzhľadom na povahu spáchaného činu a na doterajší život páchatela možno dôvodne očakávať, že už prejednanie veci pred súdom postačí na jeho nápravu.*

Vzhľadom na to, že od potrestania páchatela (navrhovateľa), ktorý sa dopustil úmyselného trestného činu, bolo upustené, spáchaný trestný čin nemožno posudzovať podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii, ale výlučne v intenciách tzv. morálnej bezúhonnosti (v súčasnosti „spolahlivosti“) podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii.

Vyššie uvedeným právnym záverom zodpovedá aj právny názor najvyššieho súdu obsiahnutý v rozsudku sp. zn. 2Sžo/6/2011, na ktorý odporkyňa vo svojom odvolaní poukazovala.

Podľa názoru najvyššieho súdu správanie navrhovateľa, ktoré zadalo príčinu negatívneho rozhodnutia komory o jeho žiadosti o zápis do zoznamu advokátskych koncipientov, jednoznačne spochybňuje, že by v budúcnosti čestne a svedomito plnil povinnosti advokáta. Trestný čin podvodu (§ 250 zákona č. 140/1961 Zb. - t. j. Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005; dnes § 221 Trestného zákona) je v zmysle štruktúry Trestného zákona trestným činom proti majetku a z hľadiska zavinenia sa jedná o úmyselný trestný čin. Navrhovateľ spáchaním trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31.12.2005 spolupáchateľstvom a uvedením do omylu, seba obohatil a spôsobil tak na cudzom majetku škodu nie malú. Teda navrhovateľ svojim protiprávnym úmyselným konaním sám vyvolal zákonnú prekážku, následkom ktorej je, že nie je možné nad všetky pochybnosti prijať záver, že na neho možno hľadiť ako na osobu spoločensky bezúhonnú resp. spolahlivú.

Na tomto mieste najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že výkon advokátskeho povolania nie je právne nárokovateľný a je teda legitímne, aby podmienky prístupu k tomuto povolaniu určil štát vo forme zákona (zákon č. 586/2003 Z. z.). Preto neobstojí námietka navrhovateľa uvedená v opravnom prostriedku, že rozhodnutím Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory bolo obmedzené jeho právo na slobodný výkon povolania podľa Čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Správnosť postupu Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory, ktoré svojím rozhodnutím rozhodlo podľa § 71 ods. 2 písm. b) zákona č. 586/2003 Z. z. o nezapísaní

navrhovateľa do zoznamu advokátskych koncipientov vedeného Slovenskou advokátskou komorou je možné indikovať aj s poukazom na novelizované znenie ustanovenia § 3 ods. 1 písm. f) a ods. 4 zákona o advokácii, ktoré súčinnosťou od 1. januára 2013 vyžaduje ako podmienku zápisu do zoznamu advokátov, resp. advokátskych koncipientov aj spoľahlivosť, ktorá bola do 31.12.2012 v rámci rozhodovacej činnosti súdov označovaná ako tzv. spoločenská bezúhonnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že krajský súd pochybil, keď svojím rozhodnutím zrušil napadnuté rozhodnutie odporkyne č. 984/08 z 12. mája 2008 a preto postupom podľa § 250ja ods. 3 vety prvej OSP v spojení s § 250q ods. 2 OSP napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne č. 984/8 z 12. mája 2008 potvrdil.»

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Najvyšší súd vysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že sťažovateľ nespĺňa podmienku (spoločenskej) bezúhonnosti pre zápis do zoznamu advokátskych koncipientov, z odôvodnenia jeho rozhodnutia je zrejmé, akými úvahami bol najvyšší súd vedený pri vyslovení svojho právneho názoru,

a rozhodnutie najvyššieho súdu odkazuje i na skoršiu (obsahovo zhodnú) rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (rozsudky vo veciach sp. zn. 2 Sžo 6/2011 a sp. zn. 5 Sžo 29/2012). Najvyšší súd neponechal bez povšimnutia argumenty sťažovateľa prednesené v konaní, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odôvodnenie jeho rozhodnutia preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Úlohou ústavného súdu v tejto situácii bolo zvážiť, či výklad § 3 ods. 4 zákona o advokácii najvyšším súdom vo veci sťažovateľa možno považovať za ústavne konformný, a to s ohľadom na účel a zmysel právnej úpravy podmienok vstupu žiadateľov do povolania advokátskych koncipientov.

Ako vyplýva z oboch citovaných ustanovení, ich spoločným účelom je ochrana riadneho fungovania justičného systému štátu stanovením obmedzení pre vstup do tohto

systému v postavení advokáta osobám, u ktorých je v dôsledku ich skoršieho správania spochybnené, že budú povolanie advokáta vykonávať v súlade s princípmi fungovania justičného systému demokratického štátu. Zákonodarca definoval na tento účel stanovené obmedzenia jednak vylúčením z tohto systému osôb, ktoré boli právoplatne odsúdené za trestné činy v rozsahu ustanovenom v § 3 ods. 3 zákona o advokácii a jednak ďalším prísnejším spôsobom vo vzťahu k osobám, u ktorých nie je prekážkou samotný odsudzujúci rozsudok, ale je vo vzťahu k nim preukázateľne spochybnené, že budú čestne a svedomito plniť povinnosti advokáta, a to v dôsledku akejkolvek ich činnosti a správania sa v minulosti (§ 3 ods. 4 zákona o advokácii). Zatiaľ čo teda v prípade nesplnenia kritéria bezúhonnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o advokácii je rozhodujúca existencia právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom v niektorých prípadoch sa výslovne prihliada aj na zahladené odsúdenia, v prípadoch podľa § 3 ods. 4 zákona o advokácii je rozhodujúce faktické správanie žiadateľa o zápis do zoznamu. Ani systematickým výkladom týchto ustanovení nemožno pritom dospieť k záveru, podľa ktorého pri posudzovaní bezúhonnosti podľa čl. 3 ods. 4 zákona o advokácii by nebolo nemožné vziať do úvahy niektoré konkrétne správanie samotnej osoby, napríklad to, ktoré bolo predmetom trestného konania, hoci odsúdenie zaň bolo zahladené. Takýto výklad by bol v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy.

Najvyšší súd sa výkladom dotknutých ustanovení zákona o advokácii dôsledne riadil, nemožno dospieť k inému záveru než tomu, že rozhodnutie najvyššieho súdu je založené na ústavne konformnom výklade týchto ustanovení.

Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti uviedol i to, že sa nemohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, čím malo byť porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tento svoj názor bližšie neodôvodnil. Ústavný súd nezistil okolnosti, ktoré by nasvedčovali dôvodnosti tohto sťažovateľovho tvrdenia.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v časti namietajúcej porušenie čl. 46 a čl. 48 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014

sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pri tvrdení o porušení čl. 35 ods. 1 ústavy sťažovateľ dôvodil tým, že v dôsledku rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 40/2013 z 30. júla 2014, ktorý bol založený na ústavne neakceptovateľnom výklade § 3 ods. 4 zákona o advokácii, mu bolo znemožnené vykonávať prácu advokátskeho koncipienta, ktorej vykonávanie je podmienkou pre neskorší výkon advokácie, teda mu bolo znemožnené vykonávať povolanie advokáta, ktoré je zárobkovou činnosťou.

Základné právo priznané v citovanom čl. 35 ods. 1 ústavy sa priznáva v obmedzenom režime prepojenom na čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. základného práva zaručeného v čl. 35 ods. 1 ústavy sa možno domáhať iba v medziach zákonov vykonávajúcich ustanovenie čl. 35 ústavy.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Vzhľadom na uvedené bolo v súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa úlohou ústavného súdu skúmať, či zásah do sťažovateľovho práva podnikateľ bol v súlade s v danom prípade aplikovaným zákonom o advokácii.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľ túto svoju námietku osobitne neodôvodnil. Z obsahu sťažnosti by bolo možné vyvodiť, že namietané porušenie tohto práva sťažovateľ odvodzuje od porušenia ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Vzhľadom na to, že ústavný súd nevyslovil porušenie práv sťažovateľa procesnoprávného charakteru, v okolnostiach danej konkrétnej veci nemožno odvíjať porušenie sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy od

porušenia procesných práv, a preto ústavný súd aj v tejto časti odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2015